

DECIZIE

20 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valentina Clevadi
Iuliana Oprea, Galina Stratulat
Dumitru Mardari, Iulia Sîrcu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Mariana Plevan,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Plevan împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Tîrnovița” și Societatea pe Acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” cu privire la declararea nulității actelor juridice și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală”, casată hotărârea Judecătoria Edineț din 03 octombrie 2016 și emisă o hotărâre nouă de încetare a procesului civil,

c o n s t a ț ă

La 13 august 2015, Plevan Mariana a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Tîrnovița”, intervenient accesoriu SA „Corporația de Finanțare Rurală” cu privire la declararea nulității actelor juridice și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că potrivit contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008, Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița”, în calitate de împrumutător, i-ar fi acordat un împrumut în sumă de 10 000 lei, sumă eliberată conform dispoziției de plată nr. 108 din aceeași dată.

Indică Plevan Mariana că prin hotărârea Judecătoria Edineț din 13 iulie 2011, a fost admisă acțiunea înaintată de SA „Corporația de Finanțare Rurală” și încasată din contul dânsei datoria în baza contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008 în sumă de 20 359,35 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 611 lei.

Susține reclamanta că nu și-a dat consimțământul la încheierea contractului de împrumut, iar semnăturile aplicate în contract și dispoziția de plată nu-i aparțin.

Solicită Plevan Mariana, în temeiul art. 217 Cod civil, declararea nulității contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008 și a dispoziției de plată nr. 108 din 14 februarie 2008, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 15 martie 2016, Plevan Mariana printr-o cerere în scris a solicitat schimbarea calității procesuale a SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât, pe motiv că încasarea sumei în temeiul contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008, care face obiectul prezentei acțiuni, este dispusă în beneficiul SA „Corporația de Finanțare Rurală”.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț din 15 septembrie 2016, a fost admisă cererea Marianeii Plevan și schimbată calitatea procesuală a SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 03 octombrie 2016, acțiunea a fost admisă integral, cu recunoașterea nulității contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008 și a dispoziției de plată nr. 108 din 14 februarie 2008. S-a încasat din contul SA „Corporația de Finanțare Rurală” în beneficiul Marianeii Plevan cheltuielile de judecată în sumă de 100 lei cu titlu de taxă de stat și 1170 lei pentru efectuarea expertizei grafologice.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, a fost admis apelul declarat de SA „Corporația de Finanțare Rurală”, casată integral hotărârea Judecătoriei Edineț din 03 octombrie 2016 și emisă o hotărâre nouă de încetare a procesului civil în temeiul art. 267 lit. g) CPC - reclamantului și/sau pârâtului îi lipsește capacitatea de folosință.

La 29 aprilie 2017, Plevan Mariana a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017 cu menținerea hotărârii Judecătoriei Edineț din 03 octombrie 2016.

În susținerea recursului, recurenta a invocat aplicarea de către instanța de apel a unei legi care nu trebuia să fie aplicată, în consecință fiind pronunțată o decizie ilegală și neîntemeiată.

Consideră Plevan Mariana corectă schimbarea calității SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât, în condițiile în care la 24 mai 2010 Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița” a cesionat SA „Corporația de Finanțare Rurală” dreptul de a cere de la membrii asociației restituirea sumelor datorate. Mai mult ca atât, este neîntemeiat argumentul Curții de Apel Bălți precum că nu au fost înaintate careva pretenții față de SA „Corporația de Finanțare Rurală”, deoarece contravine materialelor cauzei, din care rezultă că pretențiile Marianeii Plevan sunt înaintate împotriva ambilor pârâți.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017 redactată integral, a fost expediată în adresa recurentei Plevan Mariana la 27 februarie 2017 (f.d. 39, volumul II) și a fost recepționată la 02 martie 2017 (f.d. 42, volumul II).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Plevan Mariana la 29 aprilie 2017, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 07 iunie 2017, în adresa intimaților Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița” și SA „Corporația de Finanțare Rurală” a fost expediată copia recursului

declarat de către Plevan Mariana, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 14 iunie 2017, SA „Corporația de Finanțare Rurală” a depus referință, solicitând respingerea recursului și menținerea deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, pe care o consideră legală și întemeiată. Indică intimata că argumentele invocate în recurs poartă un caracter declarativ și se referă la dezacordul Marianeii Plevan cu soluția pronunțată de instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

Alte referințe nu au parvenit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 august 2017, recursul declarat de către Plevan Mariana a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Art. 239 CPC prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Iar art. 240 alin. (1) CPC stipulează că la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 265 lit. g) CPC, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care reclamantului și/sau pârîtului îi lipsește capacitatea de folosință, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 59 alin. (2) - în cazurile prevăzute de lege, pot fi parte în proces asociațiile și societățile care nu au personalitate juridică, dar care dispun de organe de conducere proprii.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, potrivit contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008, Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița”, în calitate de împrumutător, i-a acordat Marianeii Plevan, în calitate de împrumutat, un împrumut în sumă de 10 000 lei, sumă eliberată ultimei conform dispoziției de plată nr. 108 din aceeași dată.

La 24 mai 2010, Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița” a cesionat SA „Corporația de Finanțare Rurală” dreptul de a cere de la membrii asociației restituirea sumelor datorate față de ultima.

Astfel, prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 13 iulie 2011, a fost admisă acțiunea înaintată de SA „Corporația de Finanțare Rurală” și încasată din contul

Marianei Plevan datoria în baza contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008 în sumă de 20 359,35 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 611 lei.

La 13 august 2015, Plevan Mariana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Tîrnovița”, intervenient accesoriu SA „Corporația de Finanțare Rurală”, solicitând în temeiul art. 217 Cod civil, declararea nulității contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008 și a dispoziției de plată nr. 108 din 14 februarie 2008, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, Plevan Mariana a solicitat schimbarea calității procesuale a SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât.

Prin încheierea Judecătorei Edineț din 15 septembrie 2016, a fost admisă cererea Marianei Plevan și schimbată calitatea procesuală a SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât.

Prin hotărârea Judecătorei Edineț din 03 octombrie 2016, acțiunea a fost admisă integral, cu recunoașterea nulității contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008 și a dispoziției de plată nr. 108 din 14 februarie 2008. S-a încasat din contul SA „Corporația de Finanțare Rurală” în beneficiul Marianei Plevan cheltuielile de judecată în sumă de 100 lei cu titlu de taxă de stat și plata pentru efectuarea expertizei în sumă de 1170 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, a fost admis apelul declarat de SA „Corporația de Finanțare Rurală”, casată integral hotărârea Judecătorei Edineț din 03 octombrie 2016 și emisă o hotărâre nouă de încetare a procesului civil în temeiul art. 267 lit. g) CPC - reclamantului și/sau pîrîtului îi lipsește capacitatea de folosință.

În motivarea concluziei sale, instanța de apel a indicat că prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 29 iunie 2016, a fost aprobat raportul final și bilanțul de lichidare al Asociației de Economii și Împrumut „Tîrnovița”, fiind încetat procesul de insolvabilitate cu lichidarea și radierea debitorului din Registrul de stat al persoanelor juridice. Creanțele neexecutate ale Asociației de Economii și Împrumut „Tîrnovița” față de creditorii au fost considerate stinse.

Prin urmare, Curtea de Apel Bălți a conchis că din momentul lichidării intinatei-pârâte Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița”, aceștia îi lipsește capacitatea de folosință și nu-și poate asuma drepturi și obligații procedurale, motiv din care procesul civil urmează a fi încetat.

Totodată, instanța de apel a invocat că Judecătoria Edineț eronat prin încheierea din 15 septembrie 2016 a schimbat calitatea procesuală a SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât, astfel instanța de apel nu s-a expus în privința admiterii sau respingerii acțiunii în privința acestui pârât.

De asemenea, Curtea de Apel Bălți a constatat că instanța de fond a examinat cauza cu încălcarea normelor de competență generală, menționând, cu referire la prevederile art. 123 alin. (2) CPC, că prin hotărârea Judecătorei Edineț din 13 iulie 2011, s-a încasat din contul Marianei Plevan în beneficiul SA „Corporația de Finanțare Rurală” datoria în baza contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie

2008 în sumă de 20 359,35 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 611 lei, hotărârea fiind irevocabilă și depusă spre executare.

Analizând circumstanțele expuse în raport cu normele de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că este arbitrară concluzia Curții de Apel Bălți privind încetarea procesului civil în temeiul art. 267 lit. g) CPC - pârâtului îi lipsește capacitatea de folosință.

Or, constatând că pârâtei Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița” îi lipsește capacitatea de folosință și ajungând la concluzia încetării procesului din acest motiv, instanța de apel a omis să se expună în privința pretențiilor Mariane Plevan față de SA „Corporația de Finanțare Rurală”.

Nu poate fi reținut argumentul instanței de apel precum că Plevan Mariana a înaintat pretenții doar față de pârâta Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița”, în condițiile în care prin cererea de solicitare a schimbării calității procesuale a SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât, Plevan Mariana a indicat că pretențiile din acțiune sunt înaintate și față de SA „Corporația de Finanțare Rurală”.

De asemenea, nu poate fi reținut nici argumentul Curții de Apel Bălți precum că Judecătoria Edineț eronat prin încheierea din 15 septembrie 2016 a schimbat calitatea procesuală a SA „Corporația de Finanțare Rurală” din intervenient accesoriu în pârât, deoarece dreptul de a înainta pretenții împotriva unui anumit pârât aparține exclusiv persoanei care are calitatea de reclamant, iar instanța de judecată dacă consideră că pârâtul este unul necorespunzător, respinge pretenția față de acesta.

Neîntemeiată este și concluzia instanței de apel, cu referire la prevederile art. 123 alin. (2) CPC, precum că prima instanță a examinat cauza cu încălcarea normelor de competență generală, prin hotărârea Judecătoriai Edineț din 13 iulie 2011 fiind încasată din contul Mariane Plevan în beneficiul SA „Corporația de Finanțare Rurală” datoria în sumă de 20 359,35 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 611 lei.

În acest sens, instanța de recurs constată că cauzele civile au aceleași părți, însă obiectul și temeiurile acestora sunt diferite, acțiunea SA „Corporația de Finanțare Rurală” având ca obiect încasarea datoriei în baza contractului de împrumut nr. 58 din 14 februarie 2008, pe când prezenta acțiune – declararea nulității acestui contract și a dispoziției de plată. Prin urmare, pronunțarea hotărârii Judecătoriai Edineț din 13 iulie 2011 de încasare a datoriei din contul Mariane Plevan în baza contractului de împrumut, nu o împiedică pe ultima să înainteze acțiune de declarare a nulității contractului și dispoziției de plată.

Date fiind cele relevate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra admiterii recursului și casării deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, iar, în condițiile în care, instanța de apel, dispunând încetarea procesului civil, nu s-a expus asupra fondului cauzei, bazându-se în exclusivitate doar pe faptul că pârâta Asociația de Economii și Împrumut „Tîrnovița” este lipsită de capacitate de folosință, cauza urmează a fi restituită spre rejudecare în instanța de apel pentru a fi

examinat apelul declarat de SA „Corporația de Finanțare Rurală” în corespundere cu normele de drept în vigoare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, incompatibilă cu standardele legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Plevan Mariana, a casa integral decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017 și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Plevan Mariana.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Plevan împotriva Asociației de Economii și Împrumut „Tîrnovița” și Societatea pe Acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” cu privire la declararea nulității actelor juridice și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valentina Clevadi

Judecătorii

Iuliana Oprea

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iulia Sîrcu